

Innspill på endringer i ekomloven

Lagring av IP-adresser mv.

Kommunal- og moderniseringsdepartementet og Justis- og beredskapsdepartementet foreslår at det skal innføres en plikt for tilbydere av ekomtjenester til å lagre IP-adresser, slik at politiet kan få tilgang til IP-adressene for å bekjempe alvorlig kriminalitet. Det bes særlig om Politiets Fellesforbund sitt syn på hvilket strafferammekrav som bør oppstilles, og på hvor lang lagringstiden bør være. Forslaget medfører endringer i lov 4. juli 2003 nr. 83 om elektronisk kommunikasjon (ekomloven). Politiets Fellesforbund takker for muligheten til å komme med våre betraktninger i denne saken, og ser fram til viktige endringer på dette området.

Politiets Fellesforbund

Politiets Fellesforbund (PF) er den største fagforeningen i politi- og lensmannsetaten, med over 17.000 medlemmer. Politiets fellesforbund organiserer flere yrkesgrupper og nivåer innenfor justissektoren, og medlemsmassen består av politiansatte med ulike utdanningsbakgrunner. PF er en sentral premissleverandør for regjeringen og de ulike partienes kriminalpolitikk, og organisasjonen setter dagsorden og engasjerer seg i samfunnsmessige saker av særlig betydning for politi- og lensmannsetaten.

Styrke politiets mulighet til å forfølge digital kriminalitet

Regjeringen legger frem forslag om endringer i ekomloven for å kunne *styrke politiets mulighet til å forfølge digital kriminalitet* ved at tilbydere av ekomtjenester blir pålagt å lagre IP-adresser over tid. Politiets Fellesforbund, og særlig vårt lokallag ved Kripes, har hatt et høyt fokus på at tilbydere av internettjenester skal kunne lagre abonnementsinformasjon og IP-adresser siden 2017. Dette året ble det besluttet at regjeringen skulle utrede om det rettslige handlingsrommet for generell lagring av IP-adresser og relevant trafikkdata burde utvides som et nødvendig virkemiddel i kampen mot kriminalitet, herunder overgrep mot barn (vedtak 944).

Siden den gang har det ikke skjedd mye før regjeringen nå åpner opp for å fremlegge et forslag om å styrke politiets mulighet til å forfølge digital kriminalitet ved å pålegge

tilbydere av ekomtjenester å lagre IP-adresser over tid. Dette er en positiv utvikling, som Politiets Fellesforbund ønsker å støtte opp om.

Argumentasjonen fra Politiets Fellesforbund er gjentakende, nemlig at Kripos besitter mengder av informasjon om nettovergrep hvor gjerningspersonen ikke lar seg identifisere gjennom IP-adressen. Dette fremstår som et paradoks, tatt i betraktning at både regjering og stortingsflertall har ønsket dette gjennom mange år. Dette er en viktig sak for våre medlemmer, og spesielt de som jobber i særorganet Kripos, som daglig opplever utfordringer knyttet til denne problematikken. Spesielt belastende er det å vite at mange barn kunne vært reddet om tilbyderne var pålagt å lagre informasjon om brukerne. Personvern og GDPR-lovgivningen er viktige elementer å ta i betraktning, men rettssikkerheten og muligheten til å avdekke grov seksualisering av blant andre barn må prioriteres og bekjempes. Denne endringen, dersom den går gjennom, vil bidra til dette viktige arbeidet. Det må i tillegg nevnes at det er knyttet en ikke ubetydelig økonomisk utgift til dette. Politiets Fellesforbund mener at tilbyderne selv må ta utgiftene, og at det vil være prinsipielt feil å overføre kostnadene til politiet, noe som kan føre til en svekket polititjeneste, stikk i strid med intensjonen. Til sammenligning gjør flyselskapene nettopp det i saker hvor de frakter utlendinger til Norge som etter vedtak blir nektet adgang.

Politiets Fellesforbund er positiv til intensjonen bak regjeringens forslag, og støtter opp om det gjennom vårt høringsinnspill.

Strafferammekrav og lengde på lagringstid

Polititjenestemenn- og kvinner, er svært ofte førstelinjen i myndighetenes kontakt med blant annet overgrepsoffer på nett. Politietaten står ved sluttspurten i gjennomføringen av tidenes politireform, og PF støtter oppunder Nærpolitireformens intensjon om å styrke arbeidet med forebygging, etterforskning og beredskap i politiet. PF's landsmøtevedtak vedrørende Samfunnsansvar 6.1 (2018) sier at:

Publikum skal oppleve en god hverdagsberedskap som er tuftet på forebygging, etterforskning og operative tjenester

God hverdagsberedskap handler i første rekke om politiets evne til å forebygge og skape trygghet i hverdagen. Dette krevet at politiet, i samarbeid med andre, har en økt og helhetlig

satsing på, og tilnærming til kriminalitetsforebygging. Økt satsing på forebygging vil kunne gi mer tillit og er av stor samfunnsmessig verdi.¹

Politiets Fellesforbund mener det ikke bør være noe spesiell forskjell rundt informasjon om mobilabonnement (telefonnummer og abonnent) og informasjon av IP-adresser. Det er likeså imperativt at IP-adresser lagres i lengre tid enn gjeldende 21 dager. I svært mange tilfeller vil ikke det straffbare forholdet være avdekket innen denne fristen. Videre tar det i mange tilfeller lang tid før man er i stand til å innhente en aktuell IP-adresse fra nettsted, sosialt medium eller lignende. På direkte forespørsel om hvor lang lagringstid det bør være, vil vi anmode om en lagringstid på minimum seks (6) måneder, og det er ønskelig med lagring på inntil 12 måneder. Minste strafferamme bør være forhold som kan føre til fengselsstraff.

Noen innspill sier også at dersom man absolutt skal sette en aktuell strafferamme, kan man se til Nasjonal kommunikasjonsmyndighet (NKOM) som håndhever strafferamme på 2 år for å gi fritak fra taushetsplikten for å innhente trafikkdata på en mistenkt/siktet. Sånn sett kunne det også være aktuelt med en tidsbestemt strafferamme på f.eks. 2 år som grunnlag for innhenting.

Med ønsker om godt arbeid videre.

Sigve Bolstad
Forbundsleder
Politiets Fellesforbund

¹ Politiets Fellesforbunds, landsmøtevedtak 6.1 Samfunnsansvar (2018)